

Oppassen voor onvermoede effecten in 'Bosplan 2009'

Trude Maas

Het kabinet is druk doende om de oplossing voor alles te bedenken. Alle ogen zijn dus gericht op Kwatta. Maar we horen niet veel. Wel veel gebakkelei, bedoeld om de burger het gevoel te geven dat hij rustig kan gaan slapen.

Er zijn echter minimaal twee onbedoelde neveneffecten. Ten onrechte denkt de burger dat onze regering grote impact kan hebben op de effecten van de crisis. Quod non, die invloed is maar zeer beperkt. De meest duurzame invloed hebben we misschien juist wel buiten het kikkerlandje. Door tactisch en verstandig ons partijtje mee te blazen in de internationale forzen waar beleid gemaakt wordt dat ook achter Winterswijk effectief kan zijn.

Een tweede onbedoeld neveneffect is dat de burger de politici weer eens ziet als mensen die meer met zichzelf en met elkaar bezig zijn, dat met dat vermaledijde landsbelang. Beide - vermoedelijk onbedoelde - effecten zijn zeer ongewenst.

Daarover zijn goede sociologische theorieën geformuleerd. Maar zo luidruchtig als de economenklasse op dit moment in menig talkshow de puinhopen van haar intellectueel gezag poogt te repareren, zo stilletjes zijn de sociologen. Eigenlijk zouden ze gouden tijden moeten hebben, want ze hebben interessante analysemodellen die juist nu behulpzaam kunnen zijn. We wilden toch beter uit de crisis komen? Laten we dan ook de lessen trekken langs die lijnen.

Zo moet de 'wet van de onvermoede effecten' van de Amerikaanse socioloog Robert Merton weer eens goed afgestoft worden. De goedbedoelde drooglegging in de VS bleek een zeer succesvolle incubator voor de onderwereld.

Ons gedoogbeleid heeft weliswaar een paar goede effecten, maar vraag maar eens aan een paar burgemeesters waarom zij voor de legalisering van drugs zijn geraakt: de onbedoelde neveneffecten zijn voor hen inmiddels ondragelijk geworden. Merton laat ons begrijpen dat zulke effecten inherent zijn aan ons aardse gewoel. Zijn de supprime hypotheek immers nie een onbedoeld gevolg van de politieke wens in de VS om ook arme mensen in een eigen huis te laten wonen? En heeft die ideologie van de onzichtbare hand van bankiers die de Schotse econoom Adam Smith aanhangen er niet toe gebracht die rare hypotheek weer in vreemde voze pakketjes door te verkopen?

En zo ontdekten we ook al eerder dat het bestaan van een systeem van sociale uitkeringen tot calculerende burgers zou leiden. Of dat door het privatiseren van de woningcorporaties zonnekoninkjes met vastgoedambities de ruimte zouden krijgen.

Merton lijkt een beetje vergeten te zijn, maar zijn wet is nog springlevend. We kunnen er heus vergif op innemen dat we over een paar jaar geconfronteerd zullen worden met onvermoede en ongewenste neveneffecten van het 'Bosplan 2009', of hoe dat aangepaste Beemsterzwaag-akkoord ook moge gaan heten. Des te grootser en meeslepender het beleidsdoel des te groter de kans dat we onverhoeds door onbedoelde neveneffecten worden overvallen.

Het zakenkabinet heeft twee aanbevelingen:

- ten eerste: werk met serieuze beleidsscenario's. Zet er een paar naast elkaar, en zorg dat je bent voorbereid op de verschillende varianten. Varieer niet alleen de omgevingsfactoren van buiten Winterswijk, maar ook de reacties van lagere overheden en die van burgers. Inherente complexiteit is immers de beste voedingsbodem van onverwachte en ongewenste neveneffecten;

- ten tweede: besteed de meeste aandacht aan de uitvoering. Implementeer gefaseerd, zodat je snel bij kunt sturen als het anders loopt dan bedoeld. Geef vertrouwen aan uitvoerenden. Wees je bewust dat niet alles tot 3 decimalen achter de komma vanuit Den Haag geregeld wordt.

'Intelligent design' betekent dus evolutionair implementeren. Wel lekker trendy in het Darwin-jaar.

Trude Maas beheert in het Zakenkabinet de portefeuille Schaal en Maat. Ze is ex-senator van de PvdA, commissaris bij bedrijven en lid van het curatorium van VNO-NCW.

De goedbedoelde drooglegging in de VS bleek een zeer succesvolle incubator voor de onderwereld

Metadata

Katern/Bijlage	Het Financieele Dagblad, maandag 16 maart 2009
Pagina	Optiek (pag. 7)
Rubriek	Zakenkabinet
Auteur(s)	Maas, T.
Personen	Merton, R.
Trefwoorden	<u>Tweede; Kamer</u>

REACTIES 0 van 0